N 260. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 2 November.

Frankrijk.

PARIJS, den 30sten October.

Het gouvernement heeft gisteren avond de volgende telegraphische depeche bekend gemaakt:

» Toulon 29 October.

» *De vice-prefect aan de ministers van oorlog, van marine en den president van den raad:*

» De *Etna* den 25sten van Bona vertrokken, is gisteren avond aangekomen; de depeches zijn onmiddelijk per estafette afgezonden.

» Aangaande Bona heb ik niets officieels.

» Verscheidene officieren, den 20sten van Bona vertrokken, hebbend verhaal dat er sedert den 13den niet meer gevochten was; de Arabieren buiten de stad komen dagelijks ter markt; dezelve is ruim voorzien, en in weerwil van de emigratie, zijn er vele welgezinde inwoners.

» De prinsen bevinden zich in volmaakten welstand, en hebben hun verblijf in het paleis van den bey gevestigd. Men zegt dat zij Constantine tusschen den 20 en den 30sten zullen verlaten.

» De zware artillerie, een deel van het materieel, het lijk van den generaal *Damremont*, en een konvooi gekwetsten zijn te Guelma aangekomen.

» Sedert den 21sten heeft men te Bona geen cholera-gevallen meer gehad."

Het *Charte* hield gisteren avond een artikel, waarin over de zorg van het gouvernement werd gesproken, om het leger van het noodige te voorzien, vooral voor wat de geneeskundige dienst betreft. Te dien einde waren er te Bona hospitalen ingerigt ruim genoeg om 1200 zieken of gekwetsten op te nemen; maar de koortsen en de ziekten van het jaargetijde deze hospitalen weldra gevuld hebbende, zoo was er, na de optogt des legers van Medjez-el-Hamar last gegeven, om het grootst getal dier zieken naar Frankrijk te evacueren, ten einde plaats te maken voor de gekwetsten van de expeditie. De marine had daartoe de noodige vaartuigen beschikbaar gesteld en had men te Marseille beschikkingen gemaakt, om 600 zieken of gekwetsten te ontvangen, te Toulon voorts 500, behalve het door de marine beschikbaar gestelde gebouw Saint Mandrier, 't welk nog voor 600 lijders plaats bevat. Wanneer men deze uitgebreide maatregelen voor het opnemen der zieken en gekwetsten nagaat, zal men welligt naauwkeuriger het verlies aan personeel kunnen beoordeelen, dan door zich op de officiele opgaven te verlaten.

Het *Journal des Débats* behelst heden een' bijzonderen brief uit Constantine van den 16den, die om zijne uitvoerige bijzonderheden opmerking verdient, en tot aanvulling kan strekken van hetgeen in de officiele rapporten nog ontbreekt. Na de moeijelijkheid van het terrein en den arbeid door het ongunstige weder en den dood des generaals *Damremont* vermeld te hebben, gaat de briefschrijver aldus voort.

» Het overige van den dag ging zonder nieuw toeval voorbij; wij hadden een tiental dooden en dertig gekwetsten. Wij bragten den nacht (van 12 op 13) op het terrein door, te midden van de graven, de geweer- en kanonkogels; want de geheele hoogte van Coudiat-Aty is een kerkhof, en het vuur duurde den geheelen nacht voort.

» Des morgens ten vijf ure waren wij bij de bresbatterij, onder het doorstaan van een hevig musketvuur van de zijde der plaats. De kolonnen te voren voor den storm bestemd klopte het hart van ongeduld. De eerste werd gekommandeerd door *Lamoricière* en was sterk 300 man, waarvan 200 Zouaven, 40 sappeurs, en eene kompagnie grenadiers van het 2de regiment ligte troepen; de tweede was sterk 600 man, de derde 1000.

» Ten acht ure gaf de opperbevelhebber het sein tot den storm.

» De eerste kolonne trok in den looppas den afstand door, van de bresbatterijen tot de plaats: deze weg koste niet meer dan het verlies van één doode en een gekwetste. Onze vlag wapperde op de bres. Maar lang had de kolonne werk, om den doortogt daar voorbij, achter welke de Kabailen zich verschanst hadden, te forceren; zij wierpen tot steenen toe op onze soldaten; en zoo moeijelijk viel het de stelling in te nemen, dat thans, nu ik in de stad ben en de plaats van het gevecht in alle rigtingen doorloopen heb, ik het nog voor een wonder, of liever als eene proeve van buitengewone dapperheid houd, dat onze soldaten zich een doortogt in eene stad hebben kunnen banen, welker kromme straten zoo naauw zijn, dat de huizen van boven elkander raken, en een beladen muilezel dezelve niet kan doortrekken.

» Men ging echter gedurende een kwartier-uurs voorspoedig voort en zag onze soldaten de Arabieren van huis tot huis terugdrijven, toen omtrent acht zakken kruid, elk van honderd pond, door sappeurs aangebragt om de huizen in te dringen, en op een hoop gestapeld, vuur vatteden. Men weet nog niet of dezelve door eene vijandelijke fougas, of door het geweervuur ontvlamd zijn; hoe het zij: er had eene verschrikkelijke ontbarsting plaats, en terstond bemerkten wij eenen aanmerkelijke nugwaartschen aandrang naar de bres; toen zonden wij twee nieuwe kompagnien af, om dien terugschok tot staan te brengen.

» De rigting langs welke men in de plaats drong werd weldra hernomen; maar daarentegen werden ons toegezonden een zeer groot getal gekwetste, verbrande, verwonde soldaten; deze met geheel vaneen gescheurde kleederen en onkenbaar in het wezen, andere geheel naakt.

» Gedurende drie vierde uurs was de bresbatterij de plaats van het verschrikkelijkst schouwspel. De moed onzer soldaten verflaauwde echter geen oogenblik; de heldhaftigheid der officieren, de kloekbloedigheid van den prins, te midden van een hagelbui kogels, waren bewonderenswaardig; en aan deze heldhaftigheid van ons dapper leger, en aan de uitmuntende rigting door den opperbevelhebber aan de belegeringswerken gegeven, was het te danken, dat wij na anderhalf uur van de stad volkomen meester waren.

» Alstoen veranderde het schouwspel."

Hier vermeldt de briefschrijver het aanbrengen der veroverde vaandels, der gevangenen en der paarden, ens. den moed der gekwetsten enz. Naar zijne berekening zou het getal gesneuvelden aan de Fransche zijde omtrent 150 tot 180 bedragen hebben, en dat der gekwetsten 450 tot 600. Behalve den kolonel *Combes* waren er vele infanterie-officieren gebleven; vijf of zes genie-officieren waren deels gedood, deels gewond; van de artillerie was er slechts een officier ligt gekwetst. Ten tien ure was de briefschrijver in de stad gekomen; de straten lagen nog met lijken bedekt; de stad zelve had geheel het voorkomen van door een beleg zwaar geleden te hebben; overal vertoonde zich ellende; vele huizen waren met kogels doorboord of door de bommen half ingestort. Het paleis van den Beij evenwel beschrijft hij als een prachtig oostersch gebouw. Volgens hem waren er 4000 kanonschoten op de plaats gelost.

Ofschoon in den hier vermelden brief reeds een aantal bijzonderheden betrekkelijk het geleverd gevecht voorkomen, blijft men toch met verlangen de officiele rapporten te gemoet zien. Voorts ook verlangt men meerdere geruststelling omtrent de verdere houding der Arabieren; immers de zinsnede in de telegraphische depeche van heden voorkomende, dat er sedert den 13den nog niet gevochten was, moet doen vooronderstellen, dat men in dit geval daarvoor besorgdheid heeft gekoesterd.

— Ten gevolge van gegeven aanduidingen en op de klagten van vele aanzienlijken, zelfs van den engelschen gezant, over de menigvuldige in omloop zijnde valsche banknoten, heeft de policie gisteren eene huiszoeking gedaan bij zeker[...] waarder, in de rue Taitbout, en bij denzelve

waarin voor niet minder dan twee millioenen aan valsche banknoten. Zoo hij zeide, zouden dezelve hem uit Engeland toegezonden zijn. [illegible]

— De belgische ambassadeur *Lehon* zegt men dat voornemens is zijne demissie te geven.

— Men verzekert hier, dat de prins *Louis Bonaparte* van de duitsche hoven paspoorten zou bekomen hebben, om zich over Munchen, Maagdenburg en Hamburg naar Amerika te begeven.

— Omtrent Spanje heeft het gouvernement gisteren avond de volgende telegraphische depeche bekend gemaakt:

» Bordeaux, 26 October.

» Ten gevolge van het gevecht van den 14den, is het *Espartero* gelukt, zich tusschen den Pretendent en *Zariateguy* te stellen. De laatste wordt door *Lorenzo* in de rigting van Villa franca vervolgd terwijl *Espartero*, teruggekomen van Barbadillo en Salos de los Infantes [illegible] (*afgebroken door den nacht.*)

De inhoud dezer depeches doet weinig af, nadat men weet dat don *Carlos* den Ebro overgetrokken is en zich reeds met een deel zijner magt te Estella bevindt. Uit Logrono wordt van den [illegible] gemeld, dat ook *Zariateguy* den Ebro nabij Revenza overgetrokken is. Overigens is er heden uit Spanje, ook in de Madridsche berigten tot den 24sten gaande, geen nieuws van eenig belang.

— Ter beurze van heden (30 *October*) was de notering der fondsen: 5 pCt. 109, 50; 3 pCt. 81; Nap. renten 99, 20; Sp. Ardoin 21; Passive 4⅝; Rom. L. 102¼.

Duitschland.

Frankfort den 28sten October.

In brieven uit Berlijn leest men, dat de bevestiging van het berigt, dat aan den tegenwoordigen stadhouder van Polen, Vorst *Paskewitsch*, een verlof voor onderscheidene jaren verleend is, groot opzien gebaard had. Men bragt zulks in verband met het voornemen des Keizers, om eenen Onderkoning in Polen te benoemen, maar nog meer met andere gewigtige gebeurtenissen aan het Keizerlijke hof, bepaaldelijk met de wederoptreding van den beroemden generaal *Jermoloff*, die, na eenige jaren, uit alle betrekkingen verwijderd te zijn geweest, thans tot opperbevelhebber van de Russische legermagt in Tzerkessie aangesteld is.

— De Engelsche staatsman, sir *Robert Peel*, is met zijne familie van hier te Munchen aangekomen. Hij trekt in Duitschland veler aandacht tot zich en wordt overal met onderscheiding ontvangen. [illegible] overleden. Hij was in 1753 in Civita Lavinia van onbemiddelde ouders geboren. Den vorigen Zondag werd, in tegenwoordigheid van den Paus en de Kardinalen in de kerk van *Maria Maggiore*, den Ambrosiaanschen lofzang, wegens het ophouden der cholera gezongen, waarna de Paus zijn zegen aan de menigte uitdeelde. Den 16den, werden in alle kerken zielmissen voor de overledenen gelezen. De Paus nam in den St. Pietersdom zelf de dienst waar.

— In brieven uit Athene van den 12 dezer, wordt gemeld, dat aldaar dagelijks verwacht werden Z. K. H. Prins *August* van Pruissen en hertog *Max van Leuchtenberg*. De Engelsche vloot lag sints onderscheidene dagen ter reede van Salamis, doch zou spoedig naar Malta vertrekken. De Oostenrijksche oorlogschepen onder den admiraal *Dandolo* werden, met den aartshertog *Johann* aan boord, binnen kort in den Piraeus te gemoet gezien. Den 7den was het naamfeest van H. M. de Koningin met veel plegtigheid gevierd. Bij gelegenheid der grondlegging van de kerk voor de militaire kolonisten te Nauplia, had Koning *Otto* eerepenningen aan de Beijersche troepen doen uitdeelen, en tevens eene dagorder uitgevaardigd, waarbij hij den moed, het gedrag en de bewezene diensten dier krijgslieden hoogelijk roemt, en te kennen geeft, dezelve, wat ook te hunnen nadeele moge verbreid zijn, in dienst te zullen houden, tot dat het nationale leger op eenen behoorlijken voet zal ingerigt zijn. — Het regtsgeding van het Grieksche opperhoofd *Grivas* was nog [illegible]

— Te Weenen waren den 25sten October genoteerd: 5 pCt. Met. 105⅝; 4 pCt. 100⅛; 3 pCt. 78¾; Bankactien 1365⅞.

Nederlanden.

Breda den 1sten November.

[illegible] der laatst gedane bekendmaking zijn door de belanghebbenden geligt de navolgende door Z. M. verleende octrooijen:

Een octrooi in dato 6 Mei 1837, voor den tijd van tien jaren verleend aan *Pond de Fontaine Moreau* te Londen, domicilium verkozen hebbende ten huize van *van Oven* te 's Gravenhage, op de uitvinding van eene nieuwe en verbeterde wijze om boeken in te binden;

Een octrooi in dato 30. Julij 1837, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *E. Purkis*, echtgenoote van *E. Clement* te Amsterdam, op de uitvinding van een toestel voor het onderwijs in de schrijfkunst, door haar genaamd *regulateur pantographe*;

Een octrooi in dato 2. September 1837, voor den tijd van tien jaren, verleend aan *Ardiet de Besanson* te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij de kooplieden *Wed. Hubert en van Rijckevorsel* te Rotterdam, op de invoering van een toestel, geschikt om alle soorten van granen te zuiveren en te droogen;

Een octrooi in dato 7. September 1837, voor den tijd van tien jaren, van af 30. Augustus 1837, verleend aan *Leroy* te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij den bankier *Delprat Molière* te 's Gravenhage, op de invoering van eene verbeterde wijze van vervaardiging van hars en lijmachtige zamenstellingen, door hem begrepen onder den naam van *Mastics bitumineux*, en van het aanwenden van die zamenstellingen bij het vervaardigen van wegen, straten, bruggen en andere bouwwerken in steen en andere materialen, welke door lijmachtige stoffen aan elkander gehecht worden.

Een octrooi in dato 25. September 1837, tot den 27sten September 1846 verleend aan *A. Perpigna* te Parijs, domicilium verkozen hebbende ten huize van *C. C. Uhlenbeck* te Amsterdam, op de invoering van eene verbetering der nieuwe toestellen ter voorkoming van het springen der stoomketels; voor welker invoering aan *Perpigna* den 27sten September 1836, een octrooi, is verleend voor den tijd van tien jaren.

Een octrooi in dato 2. October 1837, voor den tijd van vijftien jaren verleend aan *N. Folmer* te Groningen, op de uitvinding van een pletmolen ingerigt tot het vervaardigen van onderscheiden goud- en zilverwerken.

— Laatstleden Zaturdag namiddag is te Dordrecht van de werf *de Merwede*, van de scheepsbouwmeesters *C. Gips en Zonen*, met het beste gevolg te water gelaten het voor Rotterdamsche rekening gebouwde fregatschip *Sourabaya*, en is onmiddelijk daarna, voor eene reederij binnen die stad, op voornoemde werf de kiel gelegd voor het fregatschip *Orion*.

Te Middelburg is den 30sten ll. van de werf der commerciekompagnie met het beste gevolg van stapel geloopen het fregatschip *de Phoenix*, groot ongeveer 500 lasten, en gebouwd, door den scheepsbouwmeester *F. Haverkamp*, voor rekening eener reederij, onder directie van de heeren *Boddaert en Comp.* en is daarop [illegible] een schip van gelijke grootte; zijnde beide schepen bestemd voor de vaart op de Oost-Indien.

— In de Leydsche Courant leest men, van 30sten October:

» Gisteren avond hield de Leydsche afdeeling van *Nederlandsche Maatschappij tot bevordering van Nijverheid*, in de stads-gehoorzaal eene openbare vergadering, waarin de hooggeleerde heer *A. A. van der Boon Mesch*, directeur dezer Maatschappij en voorzitter der Leydsche afdeeling eene redevoering uitsprak: *Over de nadeelen, die gelegen zijn in het verzuim van de geschiedenis der Natuur- en Scheikunde.*

» Daarna reikte zijn hooggeleerde twee gouden medailles uit, welke door de Algemeene vergadering dezer Maatschappij waren toegewezen: de eene aan den heer *W. A. Bake* voor de inzending der beschrijving, teekeningen en het model van eenen molen, geschikt om beenderen te breken, ten behoeve van den landbouw; en de andere medaille aan den heer *H. Langelaan*, voor de inzending van uitmuntend sumac-leder, uit inlandsche schapenvellen vervaardigd, en in ons vaderland en buitenlands geschikt gekeurd en gebezigd als grondstof voor het marokin-leder; waarna de spreker tot volharding in alle de pogingen tot uitbreiding der vaderlandsche nijverheid aanspoorde, en daartoe herinnerde aan de edele en krachtige ondersteuning, die deze Maatschappij van Zijne Majesteit den geëerbiedigden Koning, steeds ontvangen mogt.

» De belangstelling van eene talrijke schaar toehoorders; waaronder zich de Edele Achtbare Regering dezer stad bevond, werd door deze plegtigheid zigtbaar opgewekt, waartoe de krachtige taal en de welsprekenheid van den redenaar zoo zeer geschikt was''

— In de Javasche Couranten, tot den 22sten Julij, vindt men, onder anderen, het volgende:

» Z. K. H. Prins *Frederik Hendrik* is, den 8sten dezer, van Soerakarta naar Djocjokarta vertrokken.

» Hoogstdezelve heeft, gedurende zijn verblijf op de eerstgemelde plaats, het kerkgebouw aldaar en de daarin gevestigde lagere school bezigtigd. Bij deze gelegenheid hebben de leerlingen eenige proeven gegeven van de door hen gemaakte vorderingen in de verschillende deelen van het onderwijs, hetwelk door den Prins met belangstelling werd bijgewoond.

» In den avond van den 4den heeft de Soesoehoenan een bal en souper in den Kraton gegeven, ter eere van Z. K. H., waarop, even als op dat van den vorigen avond in het residentiehuis, de Prinsen, de rijksbestuurder en regenten, de pangerang *Prang Wedono* en de officieren van zijn legioen, benevens de officieren van het garnizoen, de ambtenaren en de voornaamste burgers genoodigd waren.

» Den volgenden morgen deed Z. K. H. een uitstapje naar Karang-Pandan, bezigtigde aldaar in de omstreken de aanwezige minerale en stikbronnen, zoo mede de overblijfselen van Braminsche tempels te Soekoe, en keerde op den 7 naar Solo terug.

» Op de reis naar Djocjokarta werd het te Kalitan aan den grooten weg gelegen buitenverblijf van den Soesoehoenan bezocht, alwaar Z. K. H. door hem werd ontvangen, en bezigtigde voorts het fort te Klatten en de oudheden van Prambanan."

— Krachtens uit Nederland ontvangene magtiging heeft de gouverneur-generaal het octrooi der Javasche bank op nieuw verlengd voor den tijd van tien jaren, te weten van 1. April 1838 tot ultimo Maart 1848.

— Uit Makassar had men berigt dat op den 28sten November ll. te Bima eene hevige aardbeving werd gevoeld die eenige minuten duurde, en waardoor aanmerkelijke schade aan gebouwen, de batterij en het zeehoofd werd toegebragt; de bewoners namen binnenslands de vlugt en alle aan het strand liggende vaartuigen werden door de golven weggevoerd. Deze aardbeving herhaalde zich gedurende verscheidene dagen en werd ook op Makassar gevoeld. Menschen schijnen er niet door te zijn omgekomen.

Voorts behelzen de Javasche couranten weder een aantal civiele en militaire benoemingen.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (31 *October*) was de fondsnotering: Belg. 101⅝; O. Met. 104⅝; Sp. Ardoin 17⅞; Diff. 6⅝; Nap. renten 92½; B. Tavoliere 45½; Sicilie 90½; Rom. L. 100⅝; Certif. te Antw. 98; Braz. 86¾. — Wisselkoers op Amst. en Rott. ¼ pCt. pr.

HANOVER.

Meermalen spraken wij van de voorbeeldelooze handelwijze des konings van Hanover bij zijne troonsbeklimming, en met genoegen zagen wij, dat onze wijze van zien door verre weg de meeste staatkundige dagbladen werd gedeeld; en dat zelfs vorsten, die onbepaald gezag voeren, den gedanen stap als gewaagd afkeurden, en zoo het zich liet aanzien, den koning van Hanover uitnoodigden, om op den zoo onberaden gedanen stap, terug te komen. Wij herinneren ons nog zeer goed, hoe door een half officieel dagblad uit Hanover, eene verklaring van het koninklijk patent van 5 Julij gegeven werd, het blijkbaar doel hebbende, om de verontruste gemoederen tot bedaren te brengen en de ontstane bekommeringen over krenking van regten te stillen. Slechts zeer weinige dagbladen waagden het, om van ter zijde eene handelwijze te verdedigen, die voor naauwgezette aan bezworene en verkregene regten gehechte lieden onverdedigbaar was; geheel Nederland heeft deszelfs verontwaardiging over die aantasting eener staatsregeling doen hooren. Het scheen, alsof de vereeniging te Carlsbad gewenschte vruchten dragen zou; en de bezworene regten door den erfgenaam des troons zouden ongeschonden gelaten worden. De zaak scheen op de lange baan te zullen geschoven worden; de bezetting der hoofdstad wordt versterkt, eene nieuwe organisatie des legers wordt voorbereid, en wel haast loopt de sprake, dat de Stenden-vergadering zal worden opgeroepen, om voorgeslagen wordende wijzigingen in de staatsregeling goed te keuren. Alleen bleef de vraag nog over, welke Stenden-vergadering, die van 1819 of 1833 zou worden opgeroepen; maar twijfelachtig is het, of de Stenden zoodanige wijzigingen zullen goedkeuren, die haar onafhankelijk bestaan ondermijnen. Immers, de opheffing van schadeloosstelling levert de vertegenwoordiging in handen, of van alleen rijke of van ambtbejagende eerzuchtige personen, die zich in alles naar den wil der regering voegen zullen; zoo ook zou de wegneming der openbare zittingen een heerlijk middel zijn, om bij eene zoodanig zaamgestelde Stenden-vergadering alle verantwoordelijkheid weg te cijferen. Voegt men daarbij, zoo als een Duitsch blad onlangs opmerkte, dat de afgevaardigde Stenden, geene jaarwedde of schadevergoeding erlangende, voortaan alleen zouden bestaan uit zoodanige personen die in de hoofdstad of in derzelver onmiddellijken omtrek woonden, dan zou die vergadering veel overeenkomst hebben met een collegie, meer ingesteld om den wil des konings met wettelijke vormen in te kleeden, dan om, als getrouwe vertegenwoordigers, boven alles de belangen des lands in overweging te nemen. Het aftreden van den staatsminister *van Ompteda*, stijft het vermoeden, dat de koning van Hanover niet afgezien heeft van zijne ongrondwettige handelwijze, en doet den man in de algemeene achting klimmen, die, trouw aan de staatsregeling gezworen hebbende, de hand niet leenen wil aan het afbreken van het staatsgebouw, hetwelk hij gezworen heeft te helpen bewaren. Dat vasthouden aan het blijven ontkennen van de gehoudenheid om, als erfgenaam van den Hanoverschen troon, eene constitutie te bezweren en te eerbiedigen, waardoor hij alleen als koning erkend wordt, en het niet teruggroepen van het patent van 5 Julij, doen den koning van Hanover, niettegenstaande al zijne pogingen om zekere soort van populariteit te verkrijgen, beschouwen als het gepersonificeerd hoofd van het ultra-monarchaal systema, en dus als verklaarden vijand van alle constitutionele vrijheid en regeringsvorm; en even alsof hij zich beschouwde, dat hij regt heeft om over Hanover ook zonder staatsregeling, *ex plenitudine potestatis* te regeren. Het aangekondigd voornemen van sommige leden der Stenden-vergadering, om deze zaak te trekken voor de Bondsvergadering, zal moeijelijk te verwezenlijken zijn; het is althans twijfelachtig, of bij zoodanige bekende (schoon prijzenswaardige) gezindheid, de koning de Stenden-vergadering wel zal oproepen; daargelaten of hij zich aan de uitspraak van den Bondsdag, in geval van wijziging tot gehoudenheid aan de staatsregeling, zal onderwerpen. Het laat zich althans aanzien, dat hij niet als voorvechter van zijn alle vrijheid-beroovend stelsel optreedt, zonder heimelijk geruggesteund te zijn. God geve, in die omstandigheden, aan vorsten en volken die wijsheid, welke voert tot zijne eer, en die vereischt, dat een volk vrij en gehoorzaam aan de wet zij, en de vorsten zelven daarvan het eerste voorbeeld geven.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De zeven pruissische Hoogescholen (met inbegrip der Akademie van *Munster*) hebben gedurende het halfjarig zomersaizoen van het vorige jaar te zamen een aantal van 4545 kweekelingen geteld, waaronder zich 795 buitenlanders bevonden; en wel 35 uit *Oostenrijk*, 35 uit *Beijeren*, *Wurtemberg* en *Baden*; 88 uit *Hanover*, 25 uit *Saxen*, en uit de overige kleine Duitsche Staten 273; uit *Zwitserland* 46; uit *Denemarken* en *Holstein* 59; uit *Zweden* 2; uit *Rusland* 2; uit *Polen* en *Krakau* 7; uit de *Nederlanden* en *Belgie* 14; uit *Frankrijk* 5; uit *Engeland* 17 en uit de landen buiten *Europa* 5. Dit aanzienlijk getal vreemden geeft voorzeker een blijk van de achting waarin de Pruissische Hoogescholen staan, terwijl ook nog aangemerkt wordt, dat onder het getal studenten zich 293 adelijken bevinden; een getal 't welk in verhouding tot de burgerlijke studenten aanzienlijk gerekend wordt, omdat in *Pruissen* de zonen van adellijke familien zich veelal in den krijgsstand begeven. Van het gezamenlijk getal studenten behoorden er 1275 tot de theologische faculteit naar de leer der hervormden, en 461 katholijke; voorts 1045 regtsgeleerden, 941 studenten in de medicijnen, 177 die zich op administrative wetenschappen toelegden en 473 philologen. — Uit *Munster* meldt men, dat Z. M. de Koning van *Pruissen* een nieuw bewijs van zijne liefde voor de kunst en welwillendheid jegens de stad *Munster* gegeven heeft, door het schenken aan het gewestelijk Museum aldaar, eener verzameling van 65 Oud-Italiaansche en 16 Nederlandsche schilderstukken, meest godsdienstige voorstellingen bevattende. De Italiaansche stukken beginnen met eene reeks van 19 schilderijen uit de school van Giotto, den verbeteraar der Byzantijnsche schilderwijze in de 14de eeuw; deze stukken van omtrent eene eeuw vóór de uitvinding der schilderkunst met olieverw, zijn geschilderd met eene vermenging van verw en eigeel; daarop volgen een aantal stukken uit de vijftiende eeuw, uit de Florentijnsche, Bologneesche, Lombardijsche en Venetiaansche school. Onder deze komen stukken voor, van Domenico Ghirlandajo, Berta Leonardo, Gian Bellini, Cordello Agi; dezelve dragen blijken van eene toenemende vordering in de kunst; vooral zijn voortreffelijk die van het laatst der vijftiende eeuw. Uit welke stukken de zestien schilderijen van de Hollandsche school bestaan, en van welk tijdvak, wordt niet gezegd. — Te *Karlsruhe* is men thans bezig aan den bouw eener nieuwe schildergallerij, waartoe de Badensche stenden eene som van 125,000 florijnen hebben toegestaan. Het bestuur over de opbouwing dezer galerij is aan den hofraad Hübsch opgedragen. — Op den koninklijken schouwburg te *München* zal eerstdaags Meijer Beer's *Hugenooten* ten tooneele worden. Men had evenwel in het publijk weinig verwachting van de voorstelling, aangezien, zoo het schijnt ten gevolge van den kant der geestelijkheid, de tekst dezer opera geheel was omgewerkt, en dus waarschijnlijk ook de muzijk bij de uitvoering veel verliezen zal.

Frankrijk. — Onlangs werd (in onze wetenschappelijke Nieuwstijdingen, Art. *Duitschland*) melding gemaakt van eene nieuwe uitvinding gedeeltelijk door den heer Engelmann, van *Mulhausen* uitgedacht, om namelijk steendrukplaten in kleuren af te drukken, *chromo-lithographie* geheeten. Gezegde uitvinder heeft thans zulk eene plaat, een gezigt op Constantine voorstellende, uitgegeven, die aan al de vereischten beantwoordt. — In het boekhandelhuis van Dondey Dupré en bij Firmin Didot is dezer dagen een werk versche-

non, welks specialiteit, in een tijd waarin de studien over het Oosten zich meer en meer uitbreiden, van bijna algemeen belang is geworden. Het is de *Levensgeschiedenis van Mahomed*, naar den Arabischen tekst van ABULFEDA, voor de eerste maal in het fransch vertaald en met noten verrijkt door den heer NOEL DES VERGERS. De geschiedenis van MAHOMED's leven, tevens als die van de vestiging van het islamismus kunnende aangemerkt worden, zoo zal dit werk, oorspronkelijk van een voor waarheidlievend erkend schrijver afkomstig, welkom zijn bij de beoefenaars der geschiedenis, gelijk bij allen die in de groote wereldgebeurtenissen en harer wijdvoerende gevolgen belang stellen. — Zoo men uit *Gotha* verneemt heeft de secretaris der Bibliotheek aldaar, MOELLER, in de vorstelijke Archiven, bij derzelver rangschikking, eene verzameling brieven van VOLTAIRE aan de hertogin LOUISA DOROTHEA van *Gotha* gevonden. Dezelve zal waarschijnlijk voor zoover de brieven daarvoor vatbaar zijn, worden uitgegeven.

NEDERLANDEN. — Op den 16den der vorige maand hield de Hollandsche Maatschappij van fraaije Kunsten en Wetenschappen hare jaarlijksche algemeene vergadering te *'s Gravenhage*, onder voorzitting van den Hoogwelgeboren Heer H. baron COLLOT D'ESCURY VAN HEINENOORD, die dezelve opende met eene redevoering over: *Eenige merkwaardige Tijdperken in de geschiedenis, gekenmerkt tevens als tijdperken van bloei voor den handel en van luister voor de kunsten en wetenschappen.* Nadat de algemeene secretaris verslag had gedaan van den staat en de handelingen der Maatschappij sedert de vorige algemeene vergadering, ging de voorzitter over tot het uitreiken van den gouden eerepenning in de vorige algemeene vergadering toegewezen aan den heer Mr. A. BOGAERS, Advokaat te *Rotterdam*, voor zijn Dichtstuk: *De togt van Heemskerk naar Gibraltar.* Vervolgens werd aan de vergadering kennis gegeven, dat op de in 1835 uitgeschrevene prijsvragen geene antwoorden waren ingekomen, die de prijzen waardig gekeurd waren. Voorts werd besloten op nieuw uit te schrijven, om beantwoord te worden vóór of op 1 Januarij 1839 de prijsvraag: *Waarin bestaat de uiterlijke welsprekendheid? welke zijn hare voordeelen? en op welke wijze zou derzelver beoefening in ons Vaderland het best bevorderd kunnen worden;* voorts de volgende nieuwe prijsvragen, ter beantwoording tegen hetzelfde tijdstip: *a.* In het vak der wijsbegeerte: » *Waarin bestaat het welvoegelijke (decorum, τὸ πρέπον) in den beschaafden stand en het gezellig verkeer? Hoedanig was het bij de Ouden, met name de Grieken en Romeinen? Is men in lateren tijd, en ook in den onzen, van het goede te dien aanzien uitgeweken; en zoo ja, wat behoort er toe, om tot de betamelijke vormen in de verschillende betrekkingen van het Maatschappelijk leven terug te keeren?* » *b.* In het vak van de theorie der dichtkunst: » *Welken invloed heeft de meerdere vrijheid in de nieuwere Fransche, Duitsche, en Nederlandsche poëzij, zoowel op den inhoud als op den vorm uitgeoefend?* » *c.* Voor eene lofrede: » *Rembrandt.* » *d.* Voor eene onbepaalde prijsvraag: » *Eene proeve van historischen stijl, een belangrijk tijdvak van de vaderlandsche geschiedenis ten onderwerp hebbende.* » Eindelijk herinnerde de Maatschappij aan de en het vorige jaar door haar uitgeschrevene prijsvragen, waarvan de beantwoording voor 1 Januarij 1838 wordt te gemoet gezien. Tot algemeen voorzitter der Maatschappij voor het volgende jaar werd verkozen de hooggeleerde heer A. DES AMORIE VAN DER HOEVEN, Hoogleeraar in de Godgeleerdheid aan het Seminarium der Remonstranten te *Amsterdam*, en tot algemeenen secretaris, de heer Mr. W. W. J. C. VAN HASSELT, lid van de Regtbank aldaar. — Op gisteren (den 31sten October) hield de raad van bestuur der koninklijke Akademie van beeldende kunsten te *Amsterdam* eene openbare algemeene vergadering tot uitreiking van de in den afgeloopen zomer- en wintercursus behaalde eereprijzen. De voorzitter van den raad, de WelEdG. heer Mr. F. VAN DE POLL deed deze uitreiking voorafgaan door een verslag van den tegenwoordigen staat der Akademie. Het vak der bouwkunde heeft ditmaal vooral de aandacht van den raad bezig gehouden, daar in hetzelve de groote wedstrijd moest plaats hebben. Het onderwerp was een gesticht voor krankzinnigen, waartoe zich vier mededingers hebben aangeboden, welke alle met den meesten lof hunnen arbeid verrigt hebben, zoodat het moeijelijk werd, bepaaldelijk te beslissen, aan wie de prijs behoorde toegekend te worden. De meerderheid der leden van den raad heeft echter zich met het gevoelen vereenigd, dat het doel het best begrepen en bewerkt was, door den heer A. W. VAN DAM, van *'s Hage*, aan wie alzoo de groote prijs van *f* 1200 's jaars, gedurende vier jaren is toegekend, tot het doen eener reis buiten 's lands, ter verdere beoefening en volmaking der bouwkunde.

172ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

9de Trekking:	10de Trekking:
Geene.	N°. 6413 een prijs van 1000 gld.
	» 10235 » » » 1000 »
11de Trekking:	12de Trekking:
N°. 7784 een prijs van 1000 gld.	N°. 1832 een prem. van 1000 gld.
	» 22611 » prijs » 50,000 »
	» 21370 » prem. » 1000 »

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (31 October) was de fondsnotering: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53⅞ ¹³⁄₁₆; dito 5 pCt. 100¹⁵⁄₁₆ ⅞; Kansb. 22¾; Amort.-Synd. 4½ pCt. 93⅞ ¹³⁄₁₆; dito 3½ pCt. 76⅝; Handelmaats. 163¾, 163, 163⅝; O. Indie 5 pCt. 99¹³⁄₁₆; Ardoins van 66 ℓ. 17⅝, ⁹⁄₁₆, ⁵⁄₈; Mets 5 pCt. 100½, ⁹⁄₁₆; Columb. 18½, ⅝; Peruan. 14¾.

VERKOOPING VAN HOORNVEE,
te *DINTELOORD*.

De Notaris G. C. STRUYK VAN BERGEN, residerende te *Dinteloord*, zal, ten verzoeke van den Heer N. LITTOOIJ, Grondeigenaar, wonende te *Klundert*, publiek op dag presenteren te Verkoopen, op de Westvoorstraat te *Dinteloord*, 58 stuks extra schoone vette OSSEN en VAARSEN. Breeder bij de Billetten omschreven.

Zegt het Voort.

STOOMPAKET-VAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN HAVRE.

De prachtige nieuwe en zeer snelvarende Stoompaket *ROTTERDAM*, groot circa 500 Tonnen, met machines van lage drukking van 160 paardenkracht, doende den overtogt gemeenlijk in 18 tot 22 uren, zal vertrekken:

Van Havre

Den 10den, 20sten en laatsten van iedere maand.

Van Rotterdam

Zondag 5 November, des morgens ten 5 ure.

Nadere inlichtingen bij de Agenten { W. SMITH & Co., te *Rotterdam*. / ALBRECHT & Co., te *Havre*.

STOOMPAKET-VAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoompaketten der General Steam Navigation Company, in dienst van het General Post-Office te *Londen*, vertrekken van *Rotterdam*,

Zaturdag 4 November, des morgens ten 7 ure.
Woensdag 8 » » » » 7 »

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten { W. SMITH & Co. en / P. A. VAN ES.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,
van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

November 1837.

Van MIDDELBURG.				Van ROTTERDAM.			
Zondag	5,	's morg.	6½ uur.	Dingsdag	7,	's morg.	9 uur.
Donderd.	9,	»	8 »	Vrijdag	10,	»	9 »

*** Gebroeders VERMANDE, Boekverkoopers te *Hoorn*, hebben heden alom verzonden:

ALMANAK
voor
HOLLANDSCHE BLIJGEESTIGEN,
VOOR 1838.

De prijs is 60 Cents. In carton en koker, verguld op snee *f* 1,20. Van de vorige Jaargangen zijn nog eenige Exemplaren te bekomen.

Bovenstaande ALMANAK is bij de Uitgevers dezer verkrijgbaar.

DE VEROVERING VAN *JERUSALEM*.

Bij R. J. SCHIERBEEK JUNIOR, te *Groningen*, is uitgegeven en alom verzonden:

DE VEROVERING VAN *JERUSALEM*. Een Geschiedkundig Verhaal, naar het Hoogduitsch van W. R. HELLER, à *f* 3,00.

Dit Werk munt uit door getrouwe behandeling der Geschiedkundige Daden en Zaken, en bevat buiten de treffende Schildering van den wanhopigen Kampstrijd tusschen de Joden en Romeinen, menige bijzonderheid, den Beminnaar der gewijde en ongewijde Geschiedenis allezins merkwaardig. — De romantische inkleeding en bevallige Stijl zullen evenzeer boeijen, als de Belangrijkheid van het Verhaal, aller aandacht zal tot zich trekken.

DE AVONDBODE,
Algemeen Nieuwsblad voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten, Wetenschappen, enz.

Van dit nieuwe dagblad, hetwelk eerlang te *Amsterdam* zal worden uitgegeven, zijn de Lijsten van Inteekening, benevens het Proefblad en Prospectus op heden alomme verzonden en voor Heeren Postdirecteuren en Boekhandelaren in alle voorname Steden en Plaatsen des Rijks verkrijgbaar gesteld.

C. G. WITHUYS.

AMSTERDAM, 27 October 1837.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.